

بوستان

نشر جیکا

۹۵

ایک: ۹-۳-۱۶-۹۶-۰۰-۷۸

مقام حقوق محفوظا است. هیچ به این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکرار تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله چاپ، و کپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا نیست. کز بخش: خیابان جمهوری، کوچه مظفری،

چہ ہانسی، پلاک ۴

ن: ۲۴۹۸۶۶۲۹

ن: ۲۴۹۸۶۶۲۹

شنامه: سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۹۹۹۱ ق.

ان قرار دادی: یوستان

ان و نام پدید آور: بوستان / نویسنده مصلح الدین

دی شیرازی، مصحح محمد علی فروغی.

خصات نشر: تهران: نشر جیکا، ۱۳۹۴.

خصات ظاهری: ۲۷۲ ص، ۱۷x۱۱ س.م.

ک: ۹-۳-۱۶-۹۶-۶۰۰-۹۷۸

میت فہرست نویسی: فیا

یونع: شعر فارسی — قرن ۷ ق.

ملدی کنگره: PIR52041394

ہندی دیوی: ۸۱/۳۱

۴۰۹۶۰۴۲ : ر. کتایشناسی، مله

... ..

به نام خداوند بخشنده مهربان

همه کس می‌داند که شیخ سعدی شیرازی گذشته از قصاید و غزلیات بی‌نظیری که از خود به یادگار گذاشته است، دو کتاب یکی به نثر موسوم به گلستان و یکی به نظم معروف به بوستان به نگارش آورده است که شاید بتوان گفت نه تنها در زبان فارسی بلکه در هیچ زبانی از جهت فصاحت و بلاغت و روانی زیبایی و دلربایی و حکمت و معرفت مثل و مانند ندارد و منظور ما در این جا این نیست که در ستایش آثار جاویدانی شیخ اجل قلم‌فرسایی کنیم، چه گمان داریم که برای ادای این وظیفه قدرت بیانی مانند آن که خود شیخ بزرگوار داشته است، و کسی که آن توانایی ندارد، دست بردنش به این کار نشاید.

غرض این است که در این سال ۱۳۵۶ هجری قمری که هفتصد سال تمام از تاریخ تصنیف گلستان گذشته و بوستان هم صد و پنجاه و یک سال پیش از گلستان به نظم درآمده است، شایسته بود که فارسی‌ربانان از خارج این دو کتاب — که در تاریخ ادبیات ایران به جز نظم کتاب شاهنامه فردوسی و مثنوی مولانا جلال‌الدین، هیچ واقعه به آن اهمیت نیست — شادی کنند و سافرازی‌ها نمایند، و الحق آن اندازه که در توانایی ایرانیان بود، کوتاهی نکردند و جناب آقای علی‌اصغر حکمت وزیر معارف دولت شاهنشاهی نیز از تشویق و مساعدت در این راه دریغ نفرمودند و من جمله از این جانب که خود را ریزه‌خوار این

نعمت بی دریغ سعدی می دانم، یعنی بهترین ساعت های عمر خود را در
مباحث آن یگانه سخنور پر معرفت گذرانیده ام، تقاضا کردند که به تهیه
نسخه معتبری از گلستان دست ببرم و سپس نسبت به بوستان و اگر ممکن
شود آثار دیگر افصح المتکلمین همین وظیفه را انجام دهم.

این طلب این وظیفه دلپذیر را به جان و دل بر عهده گرفتم و نسخه
گلستان در بهار ۱۳۵۸ سال، به شرحی که در دیباچه آن کتاب نگاشته ام، به
پایان رسید و از چاپ درآمد.

اینک کتاب بوستان را برای ارادتمندان شیخ تحفه می آوریم و برای
آگاهی، خاطر نشان می کنیم که در ترتیب این نسخه هم تقریباً همان روش
تنظیم گلستان را به کار بردیم، با این تفاوت که چون بوستان مانند گلستان
در دست و پای همه کس نیفتاده، مقید به قیود شعری بوده است، کمتر
دستخوش تحریف و تصرفات عمدی گردیده است و به این واسطه مجبور
نبودیم یک نسخه را اصل و مبنی قرار دهیم و نسخه بدل ها از نسخه های
مخصوص بر آن اختیار نماییم

[...]

در یک مورد در ترتیب اشعار، جزئی تصرفی کردیم تا به امیدواریم
تصرف نامعقول نباشد. [...] تصرف دیگر که در چگونگی طبع کتاب کردیم
در عناوین است چون بسیاری از جاها تنظیم کنندگان نسخه ها عنوان کتاب
قرار داده اند، در صورتی که قصه و حکایتی نیست، و در جاهای بسیار دیگر

همین قدر که مطلب اندکی تغییر می کند، لازم دانسته اند عنوان ها درست کنند از قبیل «گفتار در...» یا «در این معنی...» یا «و له ایضاً» و امثال آن ها. بی چون نه نسخه ها درین عناوین متفق اند و نه می توان دانست که شیخ سعدی خود چه عنوان ها کرده بوده است، و شاید که اصلاً جز باب ها هیچ فصل جدایی در مطالب معین نکرده است، بنا بر این گذاشتیم که عناوین باب ای در متن به همان عبارات که شیخ در دیباچه کتاب نظم فرموده است اختیار کنیم، و در درون باب ها هر جا که حقیقتاً قصه و داستانی است، حکایت عنوان کرده ایم و هر داستان نیست و مطلب تغییر می کند، عنوانی اختیار ننموده به وسیله ستاره مطالب را از یکدیگر جدا ساختیم.

در این جا به مناسبت اسمی می دهیم که در هیچ یک از نسخه های کهنه اسم بوستان برای این کتاب دیده نمی شود و همه آن را سعدی نامه می نامند چنان که گویی شیخ اجل خود اسمی برای این کتاب اختیار ننموده و به این جهت نسخه کنندگان قدیم آن را سعدی نامه نامیده اند پس از آن اهل ذوق اسم بوستان را به قرینه گلستان برای این کتاب اختیار کرده اند و چندان بی مناسبت هم نبوده است.

[...]

در خاتمه با کمال مسرت اظهار می شود که در تهیه این نسخه نیز آ...

حبیب یغمایی که در مقدمهٔ گلستان شرح مساعی ایشان را متذکر شده‌ایم، با این جانب دستگیری به‌سزا کرده و از تحمل هیچ‌گونه زحمت و اهتمامی در این راه دریغ ننمودند، و به‌علاوه فهرست حکایات و اسامی اعلام و جدولی از لغات و جملات بوستان نیز تهیه نمودند که محض مزید فائدهٔ کتاب به آنرا ناساخته‌ایم.

امید است این جانب از آقای حبیب یغمایی و همچنین از معارف‌پرورانی که نسخه‌های گرانبهای خود را در اختیار ما گذاشتند و ما را به انجام این کار موفق گردانید، وظایف‌های است که با کمال خرسندی ادا می‌کنیم.

محمدعلی فروغی

دی‌ماه ۱۳۱۶